



REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVA

**ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE
NATIONAL AUDIT OFFICE**

Br. Dokumenta: 22.4.1-2016-08

**IZVEŠTAJ REVIZIJE O
GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA OPŠTINE ISTOK
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2016**

Priština, jun 2017

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da doprinesemo zdravom finansijskom upravljanju u javnoj upravi. Mi obavljammo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije u javnom sektoru i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu odgovornost javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o revizorskom mišljenju o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Opštine Istok, u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Qerkin Morina, koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj i izdato mišljenje su rezultat revizije izvršene od Edon Kabashi (vođa tima), Pleurat Isufi i Mehmet Kurti pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Astrit Bllaca.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	6
2 Upravljanje.....	10
3 Finansijsko Upravljanje i Kontrola	15
Dodatak I: Pristup i metodologija revizije	25
Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR ...	26
Dodatak III: Preporuke iz prethodne godine.....	29
Dodatak IV: Pismo potvrđivanja	33

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Opštine za 2016 godinu – koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2016 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije. Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije¹, od datuma 08.11.2016.

Naša revizija se fokusira na :



(detaljno je prikazano u Dodatku 1):

Nivo rada obavljenog od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za izvršenje revizije za 2016 godinu, direktno odražava kvalitet unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Opštine.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Prema našem mišljenju, godišnji finansijski izveštaji *predstavljaju objektivnan i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima .

Isticanje pitanja

Kao isticanje pitanja želimo Vam skrenuti pažnju na činjenicu da imovina iznad 1,000€ je potcenjena za 2,259,930€, jer nije uključena u GFI, zatim u registru imovine ni u računovodstvenom registru nisu registrirane 1,540 parcele zemljišta, dok kapitalna kupovina u vrednosti ispod 1,000€ u sektoru Zdravstva i Obrazovanja nije registrirana u sistemu e-imovina. Računi potraživanja su potcenjeni za 274,000 €.

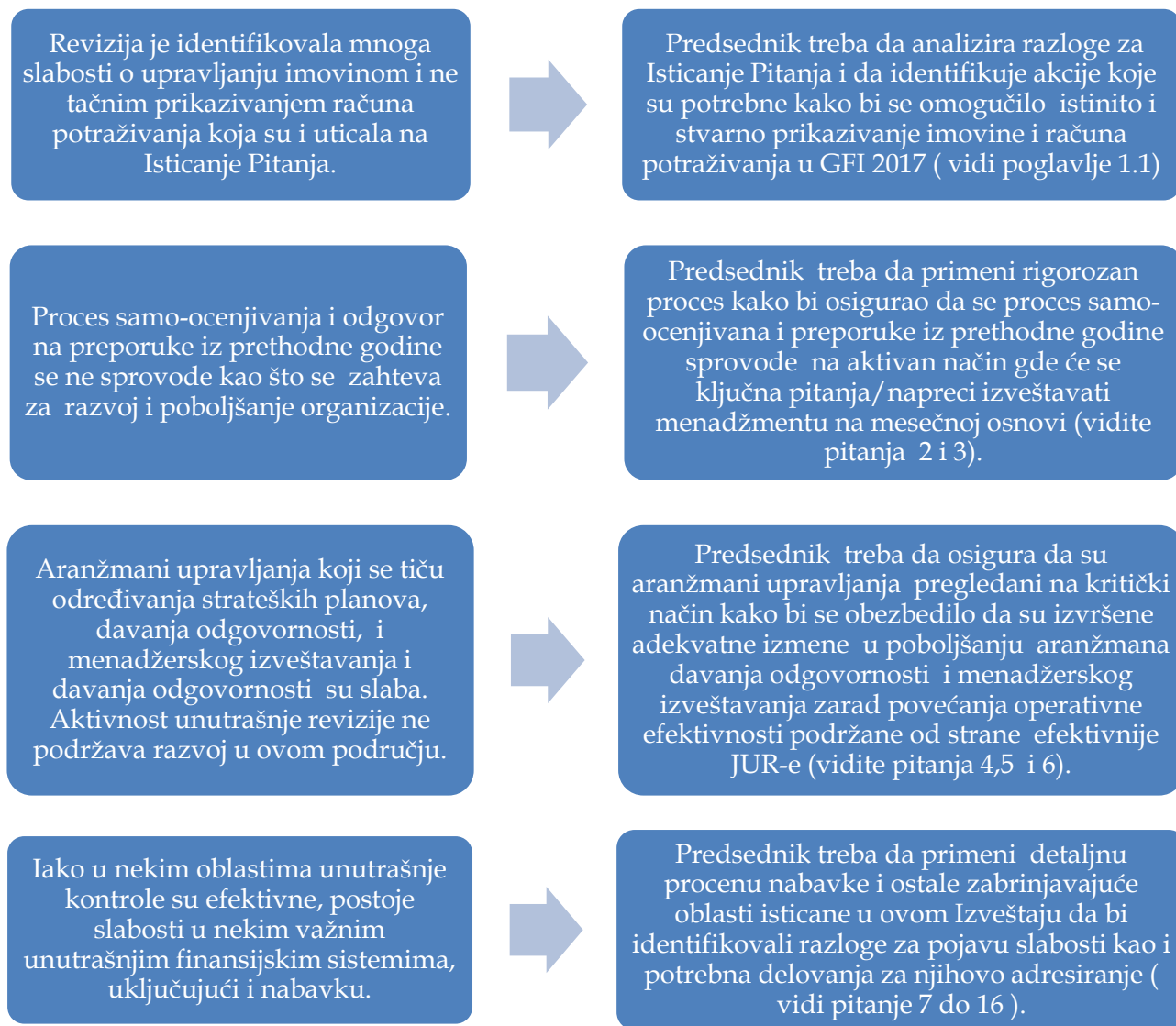
Za opširnije vidite Odeljak 1.1 ovog Izveštaja.

¹ Pojam “Spoljni Plan Revizije” je zamena pojma “Memorandum Planiranja Revizije”

Dodatak II, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Želimo da zahvalimo Predsednika Opštine i njegovo osoblje na saradnji tokom revizorskog procesa.

Glavni zaključci i preporuke:



Odgovor Predsednika Opštine

Predsednik Opštine je uzeo u obzir i složio se sa detaljnim nalazima i zaključcima revizije i založio se da će adresirati sve date preporuke. Predsednik opštine se dalje založio da će:

- razmotriti Izveštaj revizije u Skupštini Opštine; i
- do kraja januara 2018 godine, u Skupštini Opštine da razmotri napredak koji je postignut u sprovođenju Akcionog Plana o preporukama revizije, pre dostavljanja GFI 2017 godine u Ministarstvu Finansija.

1 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usklađenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Mi takođe uzimamo u obzir izjavu koja je data od strane Glavnog Administrativnog Službenika (GAS) i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), kada se GFI dostavljaju Ministarstvu Finansija.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usklađenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da može se preduzeti jedna sveobuhvatna revizija.

1.1 Mišljenje Revizije

Ne-modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Revidirali smo GFI Opštine Istok za godinu završno sa 31 Decembrom 2016, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta kao i objašnjavajuće beleške finansijskih izveštaja.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2016, predstavljaju pravilan i tačan prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (računovodstva gotovog novca), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Osnova za Mišljenje

Izvršili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše mišljenje.

Isticanje Pitanja

Skrećemo vam pažnju na činjenicu da:

- Neto vrednost registrovane imovine u ISFUK u 2016 godini je 14,753,930 €, dok prikazana vrednost u GFI je bila 12,494,000 €, dakle imovina je potcenjen za 2,259,930 €.
- Opštinska imovina je potcenjena kao rezultat ne-registracije 1,540 opštinskih parcela u računovodstvenim evidencijama ISFUK-a;
- Registar e-imovina nije tačan, zbog toga jer kapitalne kupovine sa vrednošću ispod 1,000 € iz Zdravstva i Obrazovanja nisu uključeni u ovom registru ; i
- Računi potraživanja su potcenjeni za 274,000 €. Završno stanje računa potraživanja za porez na imovinu koji je predstavljen u GFI bio je 595,000€, dok je vrednost računa potraživanja po Protax sistemu je 869,000 €.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje i GFI

Predsednik opštine je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Predsednik Opštine, je odgovoran za obezbeđivanje praćenje procesa finansijskog izveštavanja Opštine Istok.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, ona individualno ili u grupi mogu da utiču na odluke korisnika koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje

finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

1.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da Opština izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048, izmenjen Zakonom br. 03/L-221, Zakonom br. 04/L-116 i Zakonom br. 04/L-194;
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013;
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka; i
- Zahteve Procedura za Finansijsko Upravljanje i Kontrole (FUK).
- Podnošenje redovnih tromesečne izveštaje Skupštine Opštine; i
- Nacrt plan i završni plan nabavke na vreme.

Podignuta pitanja u Memorandum Revizije, sa datumom 12.12.2016, u vezi sa okvirom izveštavanja delimično su adresirane od strane menadžmenta.

U nacrtu GFI 2016 godine, sadržavali su greške, mi smo dali neke sugestije za njihovo poboljšanje. Menadžment je uzeo u obzir naše sugestije i ispravio ih je u završni GFI, osim nalaza prikazani u poglavlje 1.1 Mišljenje revizije.

IZJAVA KOJA JE DATA OD STRANE MENADŽMENTA OPŠTINE

Imajući u vid gore navedeno, Izjava od strane Glavnog Administrativnog Službenika i Glavnog Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja nacrta GFI-a Ministarstvu Finansija, može se smatrati tačnom osim istaknuti pitanja kod mišljenje revizora, koje nisu imale materijalne uticaje .

1.3 Preporuke za prvi deo izveštaja

Za gore navedena pitanja daju se preporuke:

- Preporuka 1** Predsednik treba da osigura da je izvršena jedna analiza za utvrđivanje razloga za Isticanje Pitanja. Zatim, treba da preduzme odgovarajuće korake da registruje svu imovinu u odgovarajućim registrima imovine i da ispravi greške u računovodstvenim evidencijama da bi obezbedio preciznu registraciju imovine i potpuno prikazivanje računa potraživanja.

2 Upravljanje

Uvod

Efektivni aranžmani upravljanja su ključni za opštinu kako bo na uspešan način upravljao izazovima sa kojima se suočava za obezbeđivanje pružanja boljih usluga u korist poreskih obveznika i ostalih korisnika usluga.

Ključna sredstva u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje da menadžmentu pokušava da razvije postojeće procese i kontrole. Na sličan način i kontrolna lista samo-ocenjivanja koja se popunjava od svih budžetskih organizacija obezbeđuje jedan okvir za razvoj proširenih aranžmana upravljanja. Vrlo je važno da su odgovori koji su dati od strane individualne budžetske organizacije podržani relevantnim dokazima. Stoga smo mi svim revizijama primenili jedan konzistentan pristup kako bi smo utvrdili kvalitet kontrolnih lista koje su popunjene za samo-ocenjivanje kao i da bi procenili tačnost stanja koje je prikazano o upravljanju na Kosovu.

Drugi deo pregleda aranžmana upravljanja odražava pregled:

- oblasti aranžmana upravljanja u kojima su potrebna važna poboljšanja i tamo gde mi verujemo da naše preporuke mogu generisati pozitivna poboljšanja, uključujući i pregled sistema Unutrašnje Revizije ; i
- oblasti finansijskog upravljanja i kontrole koje su identifikovane preko našeg revizorskog rada uključujući i specifičan rad koji je usmeren ka pitanjima usklađenosti sa ključnim sistemima prihoda i troškova (ove oblasti su razmatrane u 3 poglavlju ovog izveštaja).

Opšti zaključak o upravljanju

Postoji određeni broj slabosti upravljanja unutar opštine, posebno u vezi sa odgovornošću, upravljanjem rizikom kao i o kvalitetu menadžerskog izveštavanja. Kontrolna Lista o samo-ocenjivanju koja je popunjena od strane opštine, odražava ovo stanje samo delimično sa nekoliko pozitivnih komentara o postojanju postojećih aranžmana koja se ne zasnivaju na dokazima.

Ključna sredstva u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije. Nivo sprovođenja preporuka iz prethodne godine nije zadovoljavajući, jer od 16 datih preporuka, samo je njih tri (3) sprovedeno.

Opština ima lokalnu strategiju ekonomskog razvoja za 2017 – 2021 godinu i bila je u procesu završetka i da se pošalje na usvajanje u Skupštini opštine, ali za 2016 godinu nije postojao takav dokument.

Unutrašnja revizija nije pružila jasnu sliku nad nivoom sigurnosti unutrašnjih kontrola, zbog razloga jer su izvršene samo tri (3) revizije, od kojih jedan pokriva period od 2015 godine.

U 2016 godini, opština je koristila 96% završnog budžeta sa smanjenjem od oko 1% u odnosu na prethodnu godinu.

2.1 Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

Naš izveštaj revizije za GFI-a 2015 godinu, rezultirao je sa 16 glavnih preporuka. Opština je izradila Plan Delovanja gde se predstavlja način kako će se adresirati sve preporuke revizije .Do kraja revizije za 2016, tri preporuke su sprovedene, šest (6) preporuke su u procesu sprovođenja, i sedam (7) preporuke još uvek nisu sprovedene .

Izveštaj revizije za GFI 2015, diskutiran je u Skupštinu Opštine.

Za detaljniji opis preporuka i kako su one adresirane pogledajte Dodatak III.

Pitanje 2 - Sprovođenje preporuka iz prethodne godine- Prioritet visok

Nalaz Sproveden je samo jedan deo preporuka iz prethodne godine, jer opština nije primenila neki formalni proces za upravljanje i nadgledanje načina sprovođenja preporuka GR-a. Od sedam (7) preporuka koje nisu sprovedene, povezuju se sa dobrim upravljanjem, troškovi izvan procesa nabavke, naknadu za plate, prihodi kao i imovina.

Rizik Dok se date preporuke ne adresiraju, kontinuirane slabost kontrola upravljanja i drugih kontrola na ključnim finansijskim sistema i dalje su prisutna i operativni rizici nisu ispravljani.

Preporuka 2 Predsednik treba da osigura da će se primeniti ojačan proces davanja odgovornosti osoblja odgovornog za sprovođenje preporuka, u skladu sa rokovima i prioritetima navedenim u akcionom planu. Praćenje napretka preporuka bi trebalo da se uradi na sistematičan način, a tamo gde je stagnacija, predlože odgovarajuće mere.

2.2 Upitnik samo-ocenjivanja komponenata FUK-e

Ministarstvo Finansija je izradilo jednu detaljnu listu samo-ocenjivanja za budžetske organizacije kako bi se podržali efektivni aranžmani upravljanja. Mi smo za sve preduzete revizije testirali kvalitet upitnika samo-ocenjivanja FUK koji su dostavljeni Ministarstvu procenjujući po jedno od ključnih pitanja u svakoj komponenti kontrolne liste. Mi smo ispod sumirali naše nalaze za opštine. To nema za cilj da daje komentar o kvalitetu celog dostavljenog upitnika samo-ocenjivanja međutim prikazaće stanje za određeni broj ključnih pitanja za podržavanje napora Ministarstva Finansija u povećanju efektivnosti procesa i u razvoju sistema FUK u celini.

Pitanje 3 - Upitnik samo-ocenjivanja - Visoki Prioritet

- Nalaz** Kao deo naše revizije, razmotrili smo ključna pitanja upitnika samo-ocenjivanja u vezi sa pet komponenti. U razmotrenim pitanjima smo našli da:
1. Upitnik samo-ocenjivanja koji je popunjen od strane opštine je potvrdio da potrebni sistemi upravljanja rizikom još uvek nisu potpuno funkcionalni. To, jer opština nije sačinila spisak rizika u 2016 godine;
 2. Opština je u procesu izrade petogodišnje (5) ekonomske razvojne strategije upravljanja (2017-2021), ali koja nije završena tokom 2016 godine. Pitanja strateškog planiranja su detaljno ispitana u pod poglavlju 2.3.1;
 3. Veza između plana nabavke i budžeta kao i sastavljanje adekvatnih izveštaja na redovnoj vremenskoj osnovi se smatraju postavljenim od strane opštine.
 4. Unutrašnja revizije nije istakla gore pomenuta pitanja. Štaviše, akcija koja je preduzeta za adresiranja pitanja koja su identifikovana samo-ocenjivanjem za 2014 godinu je ograničena. Ovo stanje je nastalo zbog nedostatka jasnoće unutar opštine koja se tiče važnosti ove kontrolne liste i o tome ko je odgovorni službenik koji koristi ove mehanizme za podržavanje operativnih poboljšanja.
- Rizik** Slabi aranžmani upravljanja utiču na slabljenje strateških i operativnih procesa i umanjuju kvalitet usluga koje se pružaju građanima preko neefikasnih i neefektivnih aktivnosti.
- Preporuka 3** Ministar treba da osigura da je pregledano dopunjavanje kontrolne liste samo-ocenjivanja te da je obavljeno adresiranje oblasti sa slabostima na pro-aktivan način. Unutrašnja revizija treba da se uključi u procesu završnog pregleda kako bi potvrdila tačnost kontrolne liste i da se obezbedi prateća dokumentacija.

2.3 Specifični pregledi upravljanja

Naš rad u posebnim oblastima aranžmana upravljanja je zasnovan preko planiranja revizije, uzimajući u obzir kontekst unutar kojeg deluje kao i izazove sa kojima se suočava.

2.3.1 Određivanje strateških ciljeva

Sve budžetske organizacije su obavezne da pripreme i proslede strateške planove na nivou organizacije.

Pitanje 4 - Nedostatak strateških razvojnih planova i ostalih planova - Visoki prioritet

Nalaz Opština je imala dokument o "Strategija regionalnog razvoja", ali ovaj dokument je pripadao prethodnom periodu, 2010-2013 godine.

U 2017 godini je izradila "Plan za vanredne situacije - jaki vetra i poplava u opštini Istok", "Procena rizika u teritoriju Opštine Istok" Strategija lokalnog ekonomskog razvoja Opštine Istok za 2017 - 2021 godinu. Ove dokumente Opštine nije imala u 2016 godini.

Rizik Strateške orijentacije su od posebnog značaja nad kojom se osnivaju operativne aktivnosti Opštine, i njihovo odsustvo čini nemogućim da se prati ispunjavanje ciljeva opštine kao jedan od bitnih uslova dobrog upravljanja.

Preporuka 4 Predsednik treba dana na vreme izradi i predložiti na usvajanje u Skupštini Opštine, strateške planove za razvoj opštine, postavljanjem strateških ciljeva i da se prati i meri njihovo sprovođenje na redovnoj osnovi.

2.3.2 Menadžersko izveštavanje i odgovornost

Menadžment je primenio jedan niz unutrašnjih kontrola da bi obezbedio da finansijski sistemi funkcionišu kako treba. Važno je da oni uključuju odgovarajuće izveštavanje kod menadžmenta kako bi se omogućio efektivan i blagovremen odgovor prema identifikovanim operativnim problemima.

Pitanje 5 - Slabosti u menadžerskim kontrolama - Visoki prioritet

Nalaz Naš pregled menadžerskih kontrola koje su primenjene u ključnom finansijskom sistemu opštine odelodanili su slabo finansijsko izveštavanje kod visokog menadžmenta o troškovima i prihodima kao i ne kompletirane analize pružanja usluga. Proces unutrašnjeg izveštavanje je rezultirao sa jednim nizom slabosti, koje ograničavaju jedno efikasnije upravljanje. Odgovornosti su ograničene, i ne sprovode se na pravilan način.

-
- Rizik** Loši procesi odgovornosti i finansijskog izveštavanja, su smanjili efikasnost finansijskog upravljanja opštine, zbog nedostatka dostupnih i relevantnih informacija, otežava donošenje odluka menadžmenta.
- Preporuka 5** Predsednik treba da osigura da je izvršen jedan pregled koji bi odredio oblik finansijskog i operativnog izveštavanje kod višeg menadžmenta, od kojeg se traži da podrži efikasno upravljanje delovanja.

2.4 Sistem unutrašnje revizije

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) deluje sa jednim članom. Za 2016 godinu planirala je četiri (4) revizije, dok je uspela da realizira njih tri (3). Završeni izveštaji koji se odnose na: (1) Jedinicu za nabavku, (2) Odeljenje za urbanizam; i (3) Odeljenje za opštu upravu, dok planirani izveštaj u zdravstvu za "sopstvene prihode i troškove" nije završen. Komitet reviziju je održao tri (3) sastanke, gde su razmatrani izveštaji unutrašnje revizije.

Pitanje 6 - Ne realizovanje plana revizije od strane JUR-a - Visoki prioritet

- Nalaz** Opština nije ispunila plan revizije za 2016 godinu. Od četiri (4) planirane revizije sprovedene su tri (3), gde jedna od revizija pokriva 2015 godinu.
- Rizik** Fokusi revizija u prethodnim godinama i neispunjenje plana revizije povećava rizik da unutrašnje kontrole postavljene od strane menadžmenta, da rade tako slabo na ne efikasan način i nedostaci sistema ne budu identifikovani i da se greške stalno ponavljaju.
- Preporuka 6** Predsednik treba da radi sa direktorom JUR-a da bi obezbedio adekvatne izmene za tekuću godinu nad finansijskim sistemima. U narednim godinama, ispunjenje planiranih aktivnosti JUR-a trebaju da se prate na trajnoj osnovi i preduzmu mere kako bi se odstupanja od plana blagovremeno adresirale.

3 Finansijsko Upravljanje i Kontrola

Uvod

Naš rad o Finansijskom Upravljanju i Kontroli (FUK) izvan oblasti Upravljanja koje su naglašene u drugom poglavlju, odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova. Kao posledica toga mi razmatramo upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudske resurse, imovinu, potraživanjima i obaveza.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

U kontekstu finansijskih sistema, kontrole nad prihodima su uglavnom snažne i primenjuju se na efektivan način za specifične kategorije. Procesi nabavke moraju da imaju efikasno nadgledanje kod upravljanja ugovorom, tretman isplata iz računovodstva aspekta treba da bude u skladu sa okvirom izveštavanja, kontrole nad ukupnim prihoda nisu bili dovoljni i nisu se efikasno sprovodile, potvrda sadržajni beleška - bilansa toku pripreme GFI, i jedno poboljšanja u upravljanju imovinom i potraživanjima.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Mi smo razmotrili prikupljene prihoda, izvore budžetskih fondova, kao i trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2016 Prijemi	2015 Prijemi	2014 Prijemi
Sopstveni prihodi	1,020,000	1,020,000	1,061,435	941,133	936,047

Primljeni prihodi u 2016 godini prekoračeni su za 4% u poređenju sa završnim budžetom. Kod primanja su takođe uključeni prihodi od saobraćajnih kazni, sudskih kazni i prihoda od prodaje drvne mase, u iznosu od 154,137€², koji su prikupljeni od strane centralnih institucija.

Iznos sopstvenih prihoda u iznosu od 1,020,000 € dozvoljeno je da se potroši za potrebe Opštine tokom 2016 godine. Od tog iznosa je potrošeno 721,525 €, dok je preostali deo u iznosu od 298,425 € prenet u 2017 godini. Ukupni iznos sopstvenih prihoda koji nisu potrošeni od prikupljanja bila je 369,911 €. Prikupljanje prihoda za 2016 godinu odražava porast u iznosu od 120,302€ ili 13% više u odnosu na prethodnu godinu.

² Kosovske policijske kazne iz saobraćaja 43,311€, Kazne od strane Suda 93,486 € i Kosovska Agencija za šumarstvo 17,340€.

Tabela 2. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ³	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje	2014 Izvršenje
Izvori Fondova:	8,796,498	9,238,311	8,846,553	8,878,415	8,176,752
Grant Vlade -Budžet	7,776,498	7,872,930	7,865,277	7,711,699	7,420,977
Prenete iz prethodne godine ⁴	-	218,134	145,246	391,906	106,245
Sopstveni prihodi ⁵	1,020,000	1,020,000	721,525	742,835	606,985
Unutrašnje donacije	-	37,073	24,334	31,975	24,465
Spoljne donacije	-	90,174	90,171	0	18,080

Završni budžet je u poređenju sa početnim budžetom povećan za 441,813€. Ovo povećanje je rezultat Grant Vlade za 96,432€, unutrašnjih prihoda prenetih iz prethodne godine 218,134€, unutrašnjih donacija za 37,073€, i spoljne donacije za 90,174€.

U 2016 godini, Opština je potrošila 8,846,553€ ili 96% završnog budžeta, sa nižim performansom od 1% u poređenju sa 2015 godinom. Za realizaciju budžeta ispod se daju objašnjenja o trenutnom stanju.

Tabela 3. Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje	2014 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	8,796,498	9,238,311	8,846,553	8,878,415	8,176,752
Plate i Dnevnice	5,631,323	5,687,613	5,675,925	5,519,858	5,046,011
Roba i Usluge	808,644	822,706	782,425	810,343	629,647
Komunalije	117,000	148,251	145,532	161,046	126,008
Subvencije i Transferi	223,813	264,494	201,391	327,545	168,359
Kapitalne Investicije	2,015,718	2,315,247	2,041,280	2,059,623	2,206,727

³ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

⁴ Sopstveni prihodi opštine koji nisu potrošeni u prethodnoj godini a preneti su u aktuelnoj godini.

⁵ Prijemi koje je entitet iskoristio za finansiranje sopstvenog budžeta.

Objašnjenja o promenama u budžetskim kategorijama su date u nastavku:

- Povećanje budžeta za Plate i Dnevnice za 56,290€ je rezultat odluke vlade.
- Povećanje budžeta za robe i usluge za 14,062€, je rezultat porasta iz prenetih prihoda za 32,872€, smanjenjem sa pregledom budžeta za 8,700€, i smanjenje sa odlukom vlade 10,110€;
- Povećanje budžeta za Komunalne usluge za 31,251€ je rezultat povećanja budžeta sa pregledom za 8,700 €, povećanje iz prenetih prihoda za 22,923 € i smanjenje od strane vlade za 372€;
- Budžet za subvencije i transfere povećan je za 40,681€, kao rezultat prenetih sopstvenih prihoda za 30,781€ i povećanje od strane vlade za 9,900€; i
- Povećanje budžeta za kapitalne investicije za 299,529€ , kao rezultat prenetih sopstvenih prihoda za 131,557€, odluke Vlade za 40,726€, i grantova donatora u vrednosti od 127,246€.

Pitanje 7 - Izvršenje Budžeta - Visoki Prioritet

Nalaz	Izvršenje budžeta generalno je bilo na očekivanom nivou, osim za kapitalne investicije (88%) i subvencije i transferi (76%) gde je bio niži.
Rizik	Ne adekvatno planiranje budžeta za kategoriju kapitalnih investicija, subvencija i transfera i njegovo nisko izvršenje će rezultirati sa ne ispunjavanjem ciljeva organizacije .
Preporuka 7	Predsednik treba da osigura da je budžetska performansa praćena na mesečnoj osnovi na sistematski način te da ovaj pregled identifikuje i adresira prepreke za izvršenja budžeta na planiranom nivou. Tamo gde su predviđanja početnog ili preglednog budžeta netačna, to se treba u potpunosti odraziti na položaj završnog budžeta.

3.1.1 Prihodi

Završni budžet za prihod u 2016 godini bio je 1,020,000 €. Od njih je realizirano 1,061,435 € ili 104% od planiranog budžeta. Prihodi su realizirani od poreza na imovinu, građevinske dozvole, prihodi zakupnine, administrativne i druge takse..

Pitanje 8 - Davanje poljoprivrednog zemljišta pod zakup - Visoki Prioritet

Nalaz Opština je pod zakup dala opštinsko zemljište za poljoprivredu za upotrebu od strane farmera. Davanje zemljišta pod zakup je u suprotnosti sa Uredbom br. 23/2013 za određivanje procedura davanja za korišćenje i razmenu nepokretne imovinu opštine, zaobilazeći javnu aukciju, a time i konkurentnosti, i određujući cenu ne na osnovu nekog pravilnika, nego po paušalnom izboru.

Rizik Davanje opštinskog zemljišta pod zakup bez javne aukcije i po paušalnom cenom, predstavlja rizik eliminisanja konkurencije i sprečava postizanje najviše cene za zemljište pod zakup.

Preporuka 8 Predsednik treba da osigura da se zakup opštinske imovine vrši u skladu sa Uredbom br 23/2013 za određivanje procedura davanja u upotrebu i razmenu nepokretne imovine opštine.

Pitanje 9 - Ne odobravanja na vreme građevinske dozvole -Visok Prioritet

Nalaz Građevinska dozvola treba da bude izdata od strane Direktorata za urbanizam 45 dana nakon podnošenja dokaza o uplati od strane podnosioca zahteva ,dok je opština u jednom (1) slučaju imala kašnjenja od 54 dana nakon predviđanog roka.

Rizik Nedostatak davanja odgovora iz direktorata za urbanizam u okviru zakonskih rokova, za davanje ili odbijanje građevinske dozvole, predstavlja rizik da se pojave gradnje bez dozvole i da se izbegne mogućnost prikupljanja tarifa za građevinske dozvole.

Preporuka 9 Gradonačelnik treba da osigura da odgovorno osoblje treba da razmatraju blagovremeno sve zahteve građana i donese odgovarajuće odluke u zakonskom roku.

Pitanje 10 - Ne verifikacija aktualnog stanja imovine - Visoki prioritet

- Nalaz** Prema podacima iz sektora o porezu na imovinu, opština ima u evidenciji 10,088 registrovane imovine. Opština u 2016 godini je uradila 259 provere postojeće imovine, što znači da nije uspela da izvrši proveru 1/3 imovine, u skladu sa Administrativnom uputstvom na snazi.
- Rizik** Verifikacija malog broja imovine, može dovesti do nedostataka o punim informacijama o trenutnom stanju oporezive imovine, sa potencijalnim uticajem da procenjenih prihodi za porez na imovinu smanje.
- Preporuka 10** Predsednik treba da osigura da verifikacija opštinske imovine mora biti kao šta se predviđa sa administrativnim uputstvom, na način da na osnovu podataka integrišu sve eventualne promene kod imovine, važne za poresku osnovicu.

3.1.2 Plate i dnevnice

Završni budžet za plate i dnevnice bio je 5,687,613€, dok su troškovi 5,675,924€ ili 100% završnog budžeta. Plate i Dnevnice se isplaćuju putem jednog centralizovanog sistema. Ključne kontrole koje potvrđuju tačnost i celovitost isplata su platna lista koja je potpisana od strane vođe jedinica.

Preporuke

Mi nemamo preporuke u ovoj oblasti .

3.1.3 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za subvencije i transfere je bio 822,706 € dok su troškovi 782,425€ ili 95% završnog budžeta. Ovi troškovi se uglavnom tiču troškova za opštinu, putovanja, telekomunikacije, usluge, kupovina opreme i nameštaja, derivata i goriva, registracija i usluge osiguranja, održavanje i ostalih.

Pitanje 11 - Ugovori van plana nabavke i nedostatak posedovanja sredstava - Visoki Prioritet

Nalaz U planu nabavke koji je dostavljen CAN, opština nije uključila tro (3) godišnji ugovor "Usluga mobilne telefonije u opštinskim institucijama" sa procenjenom vrednošću od 54,640 €. Takođe, ovaj ugovor je potpisan bez posedovanja sredstava u SIMFK.

Rizik Sklapanje govora van plana, i nedostatak posedovanja sredstava pre potpisivanja ugovora povećavati će rizik od promena u prioritetima projekta i neispunjavanja ugovora zbog nepouzdatih fondova.

Preporuka 11 Predsednik mora da obezbedi da je plan nabavke izrađen na osnovu realnih potreba, sprovođenje se vrši u skladu sa planiranjem i potrebnim fondovima za realizaciju ugovora koje su obećali pre potpisivanja ugovora.

Pitanje 12 - Sklapanje ugovora sa neodgovornim ponuđačem -Visoki Prioritet

Nalaz Opština je predvidela snabdevanje sa 186 novih naslova knjiga , od njih ukupno 472 sa predviđanom vrednošću ugovora od 3,000€. Najjeftinija ponuda je bila 4,471 € ili 1,471 € više nego od procenjene vrednosti ugovora, što čini sve veće ponude od procenjene vrednosti. Ovaj proces je trebao da se otkaže i ponovo obnovi, opština je smanjila ugovorenu količinu, da bi postigla vrednost od 3,000 € i potpisala ugovor.

Rizik Davanje ugovora EO koji nudi veću vrednost nego ona predviđena, je ne poštovanje zakon i riskira da opština ne ispunjava predviđene potrebe za ovo snabdevanje.

Preporuka 12 Predsednik mora da osigura da se poštuje zakon i da se ugovori sklapaju u skladu sa zahtevima tenderske dokumentacije.

3.1.4 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije i transfere je bio 264,494€, dok su troškovi 201,391€ ili 76% završnog budžeta. Ovi troškovi se uglavnom tiču podrške o kulturnim aktivnostima, sporta ili trenutne pomoći .

Preporuke

Mi nemamo preporuka u ovoj oblasti

3.1.5 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 2,315,247 €, dok su troškovi 2,041,280€ ili 88% završnog budžeta. Ovi troškovi se tiču regulisanja infrastrukture ,izgradnja objekata, kanalizacije, opreme, raznih kapitalnih poboljšanja i još mnogo toga.

Pitanje 13 - Ne primenjivanje građevinskih knjiga -Visoki Prioritet

- Nalaz** Opština nije primenila građevinsku knjigu za ugovor "Otvaranje planinskih puteva, polja Gila i Kaličan" u vrednosti 27,994 €. Nedostatak građevinske knjige onemogućava izradu situacija za stepen rada u stvarnom obimu posla. Stoga, nije jasno da li su isplate izvršene u skladu sa odgovarajućim radovima prema uslovima ugovoru. Sa zakonom o građevinskoj dozvoli 04 / L-110 i AU 15/2013 za održavanje građevinske knjige i dnevnika gradnje, jasno su definisani obaveze i uslovi kako se treba voditi građevinska knjiga i od koga se treba da se potvrdi.
- Rizik** Nedostatak u primeni građevinske knjige i ne potvrđivanje situacija u skladu sa građevinskom knjigom i ugovorene količine, povećava rizik da se prihvaćeni radovi ne odvijaju u skladu sa ugovorenim uslovima, i da se isplate vrše i za nedovršene pozicije.
- Preporuka 13** Predsednik treba da se osigura da u slučaju budućih plaćanja situacija za tekuće projekte i novih projektima, primeni građevinska knjiga i da se ista uskladi sa situacijama da bi potvrdila tačnost izvršenih radova i vrednost isplata. Menadžerima projekata treba pojasniti da buduće aktivnosti moraju biti u skladu sa građevinskim zakonom br. 04 / L - 110) i AU 15/2013 i MŽSPP o uslovima za održavanje dnevnika i građevinske knjige.

3.1.6 Zajednička pitanja za robe i usluge kao i kapitalne investicije

U nastavku su zajednička pitanja koja se tiču roba i usluga kao i kapitalnih investicija:

Pitanje 14 – Loša klasifikacija u adekvatnim ekonomskim kodovima – Srednji Prioritet

- Nalaz** Opštine je i ove godine uradila lošu klasifikaciju troškova, gde je iz kategorije kapitalnih investicije isplaćeno 73,850€, na osnovu sporazuma sa Caritas Kosovo o sprovođenju usluga koje pruža projekat "Kućna i ambulantna zdravstvena njega ". Takođe, izvršene su plaćanja u iznosu od 3,000€, iz robe i usluga za prehrambene pakete za porodice sa lošom ekonomskom stanjem, dok vrsta troškova pripada kategoriji subvencija. Iznos od 73,850 € je odobren sa budžetskim tabelama od Budžeta 2016 za kapitalne investicije.
- Rizik** Isplate izvršene iz pogrešnih kategorija može da dovede u pogrešno prikazivanje troškova, tako da se potcenjuje jedna i precenjuje druga kategorija troškova, i sa konačnim uticajem na netačnu prezentaciji u GFI.
- Preporuka 14** Gradonačelnik treba da osigura da sa početnim planiranjem budžeta, troškovi se trebaju planirati, potroše i evidentiraju u odgovarajućim ekonomskim kategorijama u skladu sa računovodstvenim planom.

3.2 Imovina

3.2.1 Kapitalna i ne kapitalna imovina

U GFI opština je prikazala imovinu iznad 1,000€ u vrednosti od 12,494,000€, dok onu ispod 1,000€, u vrednosti od 52,000€. Pitanja koja se odnose na prikazivanje imovine u GFI tretirana su kog poglavlja 1.1 Mišljenje Revizije.

Pitanje 15 – Slabosti u upravljanju imovinom –Visoki Prioritet

Nalaz Opština je formirala komisiju za inventarizaciju, ali ove komisije nisu računale zalihe u skladištu i vozila u administraciji. Takođe, u Direktoratu za obrazovanje, izveštaj inventarizacije je pripremljen sa kašnjenjem dana 08.03.2017.

Komisije za inventarisanje nisu poredili stanje inventarizacije sa stanjem u evidenciji ne finansijske imovine, to je uslov pravilnika o upravljanju ne finansijske imovine budžetskih organizacija.

Rizik Nedostatak potpune i tačne evidencije imovine, i ne upoređivanje registra imovine sa stvarnim stanjem, otežava identifikaciju imovine kako bi potvrdila svoje postojanje, i povećava rizik da se one zloupotrebe, izgube ili otuđe.

Preporuka 15 Predsednik treba da osigura da su registri imovine potpuni i tačni, i za identifikovanim slabostima tokom inventarizacije, preduzmu konkretne mere za poboljšanje, u skladu sa zahtevima pravilnika o upravljanju imovinom.

3.2.2 Potraživanja

Računi potraživanja u GFI na kraju godine su 862,000€. Struktura računanja potraživanja se sastoji od: Poreza na imovinu, zakupa i taksu na aktivnosti biznisa. Greške u izjavi potraživanja u GFI su tretirane u poglavlju 1.1 Mišljenje Revizije.

3.3 Neizmirene obaveze

Izveštaj neizmirenih obaveza prema snabdevačima je na kraju 2016 godine je bila €188,000€. Ove obaveze su prenete za isplatu u 2017 godini. .

Pitanje 16 - Kašnjenja u plaćanju računa, i ne izveštavanje u MF -Srednji Prioritet

Nalaz Prema Finansijskom pravilu 01-2013 MF - Potrošnja javnog novca, Budžetska organizacija svaki primljeni važeći račun za uplatu , plati u roku od 30 kalendarskih dana od dana prijema računa. U tri (3) slučaja u vrednosti od 15,095 €, primetili smo da je bilo kašnjenja u plaćanju računa od četiri (4) do trinaest (13) meseci.

Opština nije izveštavala u MF, obaveze ili neplaćene računa za mesec decembar 2016.

Rizik Nepravilna izveštavanja neizmirenih obaveza u MF utiče ne ispunjave uslova prema finansijskim pravilima. Kašnjenja u izvršenju plaćanja povećava rizik izloženosti opštine prema potencijalnim tužbama, ali u oštećenje ugleda opštine prema ekonomskim operaterima i građana opštine.

Preporuka 16 Predsednik treba da osigura da se primljeni računi izvršavaju u okviru zakonskih rokova i neizmirene obaveze izveštavaju u skladu sa vremenskim rokovima koja su utvrđene finansijskim propisima.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Pristup i metodologija revizije

Odgovornost Revizora i onih koji su odgovorni za upravljanje su detaljno prikazani u Mišljenju koje je utvrđeno u poglavlju 1.2 ovog izveštaja.

Dok je ključni rezultat našeg rada mišljenje revizije, ovaj izveštaj odražava celovitost našeg rada sa posebnim fokusom i na Pitanja Upravljanja uključujući i Finansijsko Upravljanje i Kontrolu. Ovo poslednje se zasniva u našem širem programu revizije usklađenosti koja se zasniva na riziku.

Opšti sažetak ima za cilj da prikaže glavne nalaze revizije i ključne akcije za koje se Predsednik opštine treba osigurati da su preduzete zarad adresiranja identifikovanih slabosti upravljanja/kontrole.

Detaljni izveštaj pruža opširniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na utvrđivanje razloga nalaza revizije i za pružanje odgovarajućih preporuka za njihovo adresiranje. Da bi bio potpuniji, mi smo uključili pitanja koja su identifikovana tokom pred-revizije tamo gde je to bilo relevantno. Naši nalazi su definisani kao:

Visokog prioriteta – Pitanja koja se ukoliko ne adresiraju mogu rezultirati materijalnim slabostima u unutrašnjoj kontroli, i gde će preduzeta akcija pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola; i

Srednjeg prioriteta - Pitanja koja mogu i ne rezultirati materijalnim slabostima, ali gde će preduzeta akcija takođe pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola.

Nalazi koji se smatraju niskog prioriteta su posebno izveštavani finansijskom osoblju.

Naše procedure su uključile pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva i supstancijalne testove kao i pridružene aranžmane upravljanja, samo do one mere do koje se smatraju potrebnim za efikasno izvršenje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao da predstavljaju jednu sveobuhvatan prikaz svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje mogu da se izvrše na sistemima i procedurama koje su funkcionisale.

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Oblik mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak III: Preporuke iz prethodne godine

Komponenta revizije	Date preporuke	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Ne sprovedene
Finansijski izveštaji	Predsednik treba da obezbedi su postavljeni efektivni procesi za potvrđivanje da plan izrade GFI za 2016 godinu adresira sva istaknuta pitanja, uključujući i značajne rizike pogrešne klasifikacije troškova i imovinu. To takođe treba uključiti i pregled nacrt GFI od strane menadžmenta sa posebnim fokusom na oblastima sa visokim rizikom i/ili na oblastima gde su identifikovane greške.		Bilo je napredka na izrađenjem GFI, ali i dalje ostaje izazov puna registracija imovine i ne adekvatne klasifikacija troškova.	
Preporuke iz prethodne godine	Predsednik treba da osnaži kontrolne mere i odgovornosti prema osobama koji su odgovorni za potpuno adresiranje preporuka kako bi se primenile akcije koje su predviđene akcionim planom, posebno u oblastima koje su identifikovane sa visokim stepenom rizika i unutar utvrđenih rokova.			Ne sprovedene
Dobro upravljanje	Predsednik treba da osigura da se procesi upravljanja prate od strateških planova, upravljanja rizikom i primene procedura za merenje rezultata naspram ciljeva. Izveštavanje i komuniciranje će takođe poboljšati sposobnost menadžmenta da na vreme reaguje na eventualne izazove.		Strateški plan je izrađen, ali bilo je nedostatka na upravljanjem rizika i na izveštavanje.	
	Predsednik treba da osigura da će se rizici identifikovati preko jednog registra, gde će se proceniti nivo rizika, mogućnost da oni mogu nastati kao i adekvatne mere kao odgovor prema ovim rizicima. Dalje, jedan visoki službenik opštine se treba postarati za sprovođenje i sistematsko praćenje.		Bilo je napredka na identifikaciju rizika, ali ostaje izazov implementacija i sistematsko pracenje kao odgovor na rizicima.	

	Predsednik treba da osigura da je izvršen pregled za utvrđivanje oblika finansijskog i operativnog izveštavanja kod visokog menadžmenta, od kojeg se zahteva da podrži efektivno upravljanje aktivnostima i da osigura da je postavljeno odgovarajuće rešenje.			Ne sprovedeno
Unutrašnja revizija	Predsednik treba da raspravlja jedan akcioni plan sa ostalim nivoima menadžmenta, te da odredi odgovorno osoblje i vremenske rokove za adresiranje preporuka unutrašnjeg revizora. Treba se takođe proces praćenja napretka. JUR se tokom identifikovanja pitanja za tretiranje treba više fokusirati na aktivnostima prethodne godine, sa prioritetom na oblastima gde se rizik smatra visokog nivoa		Ostaje izazov primena plana revizije i fokusiranje JUR-a u aktivnostima tekuće godine.	
Troškovi preko nabavke	Predsednik treba da osigura da je izvršen jedan pregled da bi se utvrdilo zašto u gore navedenim slučajevima nisu konzistentno ispoštovani zahtevi nabavke, ne zaobilazeći procedure nabavke i da se pre početka procedura nabavki izrade specifični projekti.	Sprovedeno		
	Predsednik treba da razmotri zašto u navedenim slučajevima nisu primenjeni zahtevi, i da osigura da će se takve situacije neće ponoviti u budućnosti.		Postoji napredak, ali ostaje implementacija dodatnih kontrola u eliminisanjem slabostih u nabavci.	

Troškovi ne preko nabavke	Predsednik treba da osigura da će prilikom budućih ko-finansiranja biti aktivna i jednaka stranka u praćenju, realizaciji i nadzoru ovih projekata. Trebaju se prekinuti takve prakse finansiranja i isplate na osnovu ovih sporazuma, i da se umesto toga insistira da se sve isplate vrše samo nakon dobijanja usluga i da one budu zasnovane na fakturama na osnovu napretka sporazuma, a ne u obliku avansa. Dalje, da se ugovori za posebne usluge koriste samo za specifičnu namenu tamo gde stvarno ima nedostatka kadrova i da njihovo trajanje ne bude duže od 6 meseci. Mi predlažemo da se takve prakse ne ponove.			Ne sprovedeno
Kompenzacije plate i dnevnice	Predsednik treba da razmotri pitanje zašto su nastale ove nepravilnosti u procesu i zašto se iste ponavljaju već nekoliko godine, te da u platnom sistemu neće proslediti isplate prema fiktivnim ugovorima.			Ne sprovedeno
Subvencije i transferi	Predsednik treba da osigura da će se prilikom subvencionisanja farmera primenjivati jedan objektivan i transparentan proces, zasnovan na jasnim i merljivim kriterijumima.	Sprovedeno		
Prihodi	Predsednik treba da osigura da se verifikovanje opštinske imovine treba izvršiti kao što se to predviđa zakonom, kako bi se u bazi podataka integrisale sve eventualne promene kod imovine, koje su vredne za osnovu oporezivanja. Da su preduzete odgovarajuće mere da se osigura da se sniženja za 10,000€ sprovedu u skladu sa Članom 9, Zakona o porezu na imovinu.			Ne sprovedeno

	Predsednik treba da osigura organizovanje javnih aukcija prilikom izdavanja opštinske imovine pod zakupom kako bi se obezbedio otvoren i transparentan proces, te da poveća mehanizme i primenjuje stalno praćenje kod korišćenja javnih površina kako se one ne bi koristile bez prethodnog plaćanja na osnovu opštinske uredbe.			Ne sprovedeno
Kapitalna i ne kapitalna imovina	Predsednik treba da osigura izradu jednog unutrašnjeg uputstva za upravljanje imovinom gde se razjašnjavaju uloge i dužnosti određenih službenika koji treba da doprinose pripremi podataka o imovini koja se treba registrovati, i nakon toga da se sve imovine pravilno i prikažu u GFI. Da osigura da se primenjuju adekvatne kontrole da se obezbedi da se korišćenje vozila upravlja za službene svrhe.			Ne sprovedeno
Računi potraživanja	Predsednik treba da osigura da će se uklanjanje računa potraživanja sa GFI izvršiti u skladu sa zakonskim zahtevima gde će se jasno prikazati procedure njihovog izbrisanja. Dalje, da se računi potraživanja pravilo prikazuju n GFI-a.	Sprovedeno		
Neizmireni računi	Predsednik treba da osigura da se izveštavanje neizmirenih obaveza kod trezora vrši na mesečnoj osnovi i da će preduzeti mere da se fakture plaćaju u okviru zakonskih rokova.		Preduzeti su mere, da se plate račun u zakonskim granicama, ali ostaje izazov izveštavanje neizmirenih obaveza.	

Dodatak IV: Pismo potvrđivanja

[Postavite logo Opštine]

PISMO POTVRĐIVANJA

O usklađenosti sa nalazima Generalnog Revizora za 2016 godinu i za sprovođenje preporuka

Za: Nacionalnu Kancelariju Revizije

Mesto i datum:

Poštovani,

Preko ovog pisma potvrđujemo, da:

- sam primio nacrt izveštaja Nacionalne Kancelarije Revizije o Reviziji Godišnjih Finansijskih Izveštaja Opštine Istok, za 2016 godinu (u daljem tekstu "Izveštaj");
- se slažem sa nalazima i preporukama i da nemam nikakav komentar o sadržini Izveštaja; i da
- ću u roku od 30 dana od dana prijema Završnog Izveštaja dostaviti jedan akcioni plan za sprovođenje preporuka, koji će uključiti vremenske rokove kao i osoblje koje će biti odgovorno za njihovo sprovođenje.

Predsednik:

XXXXXX



Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo



Komuna e Istogut
Opština Istok
Istog Municipality

DATË/DANA:	15.06.2017
REFERENCË/PREPOKUKA	01Nr.351/17
PËR/ZA/TO:	Zyrën Kombëtare të Auditimit
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	
NGA/OD/FROM:	z. Ilak Rugova, Kryetar
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Konfirmim për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2016 dhe për implementimin e rekomandimeve

Te nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kemi pranuar draft-raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e pasqyrave financiare të Komunës së Istogut për vitin 2016 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kemi ndonjë koment për përmbajtjen e raportit, si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i raportit final, do t'ju dorëzojmë një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Me respekt!